

ostvariti svaki cilj, bez obzira na veličinu lokalne zajednice i financijsku potporu.

Umirovljenici su se počeli okupljati, pomažući usamljenima, bolesnima, potrebnim pažnje i tople riječi. Oživljavali su pomalo zaboravljena jela i kolače neretvanskoga kraja, plesove, čipke, vezove... Dobili su nove životne sadržaje, nove prijatelje, osjećaj koristi za druge, povišenu razinu zabave. Umirovljenici su se povezali s djecom i radili jedni za druge, jedni s drugima, obogaćivali jedni druge. Djeca su poklanjala bezbrižni osmijeh, veselje i toplinu iskrenog dječjeg srca, ljubav i pjesmu u samačkomu domaćinstvu, a primala iskustvo, snagu mukotrpnih životnih pobjeda, nadu da za sve postoji rješenje, vjeru da bore ne smanjuju intenzitet smijeha, da najljepše zvuči pjesma iz starih i mladih usta u zajedništvu ostvarenja ljepšeg života.

Osobe s posebnim potrebama formirale su svoju udругu, izborile prostor za druženje, uključili se u proizvodnju svijeca i različitih

suvenira, koji su nedostajali našem gradu, organizirali stručne radionice i što je najvažnije, izašli iz svojih domova i počeli živjeti i unapređivati život grada.

Lokalni (gradski, županijski) mediji (radio-program, TV program, novine) kontinuirano su bogaćeni temama i savjetima za zaštitu i promociju zdravlja i kulture življenja.

Za Metković je velika dobit bilo Savjetovalište zdravoga grada, gdje su besplatno mogli doći svi koji su osjećali potrebu razgovarati sa stručnim osobama. U gradu koji nema psihijatra, koji ima jednog školskog psihologa, a ima iste probleme mentalnoga zdravlja kao i ostali gradovi, bilo je važno osigurati psihološku pomoć. U jednoj maloj sredini afirmirati ideju psihološkoga savjetovanja i postići da korisnici s veseljem, a ne stidom idu po psihološku pomoć, da se raduju susretu sa savjetodavcem ili psihoterapeutom, da potiču druge na korištenje Savjetovališta (od djece do umirovljenika), moglo bi se nazvati i čudom. Antistresne radionice su bile

posebna dobit i veselje za sve uzraste.

Lokalni liječnici, ali i gosti iz drugih gradova, predavači medicinskih fakulteta, radili su stručna predavanja i radionice približavajući ideju zdravlja i posebno prevenciju bolesti svim zainteresiranim građanima, učeći bolesnike kako kvalitetnije živjeti sa svojom bolešću, ali i članove obitelji, kako da prihvate bolest svojih bližih i kako da im najbolje pomognu. Jako važnim držimo poučavanje »malih i velikih« oko toga kako pomoći i kako voljeti. Važnu i veliku stvar naučili su naši Metkovići: PITAJ ČOVJEKA KAKO ŽELI DA GA VOLIŠ I KAKO ŽELI DA MU POMOĞNEŠ. Naučili su i nedjeljivost duhovnog, psihološkog i tjelesnog zdravlja i zato im je kontinuirano nuđena pomoć na sve tri razine.

Asja Palinić Cvitanović, dr. med.

kordinatorica projekta Metković – Zdravi grad

Asja.palinic@du.htnet.hr

Gradsko vijeće mladih

Projekt Gradskog vijeća mladih već pet godina motivira i aktivira samostalno djelovanje djece i mladih u javnom iznošenju svojih potreba, interesa i zahtjeva prema lokalnoj zajednici i na taj način otvara i razvija aktivnu komunikaciju između tijela gradske vlasti i mladih, učenika labinskih osnovnih i srednje škole.

Kroz Gradsko vijeće mladi ostvaruju mogućnost izravne komunikacije s gradskom upravom. Dobivaju poziciju partnera – veću moć

u odlučivanju, ali ujedno i veću odgovornost u provedbi realizacije svojih potreba. Na taj način djeca i mladi postaju aktivni i odgovorni članovi lokalne zajednice. Kroz Gradsko vijeće stimulira se i obrazuje mlade za aktivno sudjelovanje u rješavanju društvenih te vlastitih potreba njihovim uključivanjem u procese odlučivanja na nivou škole i lokalne zajednice. Učenje socijalnih vještina, vještina komunikacije, kulture dijaloga, učenje korištenja mehanizma demokratskog društva su metode kojima se voditelji

služe u svom radu. Gradsko vijeće mladih bira po sedam vijećnika između učenika osnovnih škola »Ivo Lola Ribar« i Matije Vlačića (V. – VIII. razred) i Srednje škole Mate Blažine.

Mladi vijećnici sastaju se u svojim školama gdje pripremaju aktivnosti i teme za sjednice Gradskog vijeća mladih. Same sjednice održavaju se u Velikoj vijećnici Grada Labina gdje zasjeda i Gradsko vijeće Grada Labina.

U pet godina održano je devet sjednica Gradskog vijeća mladih. Sjednice se održavaju kroz tematske sadržaje i prijedloge određenih projekata te vijećnička pitanja. Na proteklim sjednicama Gradskog vijeća mladih odlučivalo se o donošenju Poslovnika o radu, o izboru potpredsjednika Vijeća, o raspoređivanju 7.000,00 kuna za škole, o kvalitetnom obrazovanju učenika, analiziralo se provođenje slobodnog vremena mladih, provedene su ankete i raspravljalo se o problemima i moralnim vrijednostima učenika, o problemu ovisnosti među mladima, o problemu nasilja među mladima. Mladi su jednu sjednicu posvetili temi »Budimo ekograd«, a na drugoj su izglasali projekt izgradnje Skate parka koji je u međuvremenu i realiziran, čime je grad obogaćen još jednim dodatnim sadržajem za mlade.

Rad Gradskog vijeća mladih u Labinu kao kvalitetan projekt prepoznat je i izvan granica grada. Tako je 2004. godine Grad Labin je za projekt Gradsko vijeće mladih od Saveza udruuga gradova i općina RH, Središnjeg državnog uređa za upravu i Vijeća Europe dobio priznanje za doprinos razvoju lokalne samouprave u području komunikacije i izgradnje partnerstva s građanima.

Škola demokracije – Vijeće mladih

U proteklih desetak godina aktivnosti Škola demokracije se odvijala u kontinuitetu i kroz taj rad su zasigurno ostvareni bitni pomaci u motivacijama, poticajima i osposobljavanju mladih za što aktivniju ulogu u demokratskim procesima. Potrebe pokretanja programa Škole demokracije – Vijeća mladih datiraju od 1997. godine, početno u okviru programa Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja. Program je nastao kao iskaz autentične potrebe za međusobnom suradnjom dviju nacionalnih Mreža zdravih gradova, Hrvatske i Norveške, te njihovih gradova Sandnesa i Taua odnosno Labina i Metkovića. Od samoga početka program je uživao maksimalnu potporu Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške, Hrvatske mreže zdravih gradova, Istarske županije i Grada Labina, a od 2000. godine i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH.

Škola demokracije u svom je radu, djelovanju i utjecaju prvenstveno okrenuta potrebama i mogućnostima mladih, kojima treba demokračično okruženje i dobre društvene šanse da bi razvili svoju kreativnost, perspektivu, društveni angažman, odgovornost i suradnju. Od 1998. godine sjedište rada i godišnjih (ljetnih) susreta sudionika Škole demokracije nalazi se u Labinu, u Srednjoj školi Mate Blažine, u sklopu Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja i projekta Labin – zdravi grad. Važno je napomenuti da se rad i utjecaj Škole demokracije – Vijeća mladih ne svodi niti iscrpljuje na manifestacijskom karakteru kroz nekoliko dana godišnje, već da je niena svrha što veće i sveobuhvatno poticanje mladih na društveni angažman i političku kulturu. Godišnji su programski susreti u Labinu mjesto na kojem se prezentiraju promišljanja, interesi i zahtjevi mladih o društvenim vrijednostima, odnosima, pojavama i problemima, odnosno razmjenjuju informacije i iskustva te prikazuje dobra praksa razvijena u lokalnim zajednicama. Prezentacije mladih i njihovih voditelja kroz radionice, debate, izvješća, rasprave, videozapise, glasila, projekte, posebne aktivnosti... predstavljaju dio iskaza i iskoraka osposobljenosti i zainteresiranosti mladih i mnogih lokalnih, društvenih i školskih sredina za unapređenje kulture dijaloga, političke kulture i demokratizacije. Vjerujemo da će se većina sudionika u izravnom i popratnom radu, djelovanju i utjecaju Škole demokracije složiti da su u razdoblju od 1997. do 2007. godine ostvareni mnogi dobri pokazatelji koji potvrđuju opravdanost takvog projekta i potrebu daljnijeg rada na njemu. Škola demokracije je u svojim godišnjim susretima, početno u Motovunu, a potom u Labinu, okupljala svake godine 50-70 sudionika, učenika, njihovih voditelja, predstavnika Zdravih gradova, vlasti i društvenih institucija. Uz Školu demokracije vezao se tijekom proteklih godina velik broj inicijativa, programa i ideja, koje sve upravo mlade smatraju bitnim društvenim faktorom

i neizostavnim čimbenikom od utjecaja u kreiranju demokračičnih društvenih odnosa, procesa i budućnosti. Kroz tečajeve Škole demokracije – Vijeća mladih susretali su se, međusobno informirali i poticali, predstavnici mladih i odraslih iz Norveške (Sandnes, Tau, Strand), Latvije (Grobina, Lepaja), Hrvatske (Metković, Slavonski Brod, Rijeka, Vinkovci, Varaždin, Našice, Labin, Pula, Pazin, Zagreb, Slatina, Dubrovnik, Čakovec, Split, Zabok, Obrovac, Oroslavje, Buje i Poreč) te Vukovarsko-srijemske, Primorsko-goranske i Istarske županije, kao i Bosne i Hercegovine (Sarajevo). Na žalost, 2005. godine preminuo je naš kolega prof. Luciano Antonelli, koji je od samog početka s nizom suradnika iz Labina, posebno prof. Delfinom Arapović, te iz drugih sredina, aktivno radio na stvaranju i razvoju Škole demokracije.

Svake godine, od 1998. do 2006., uz pokroviteljstvo Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške i predstavnika grada Sandnesa, uz velik doprinos dugogodišnjeg koordinatora Geira Hetlanda i voditelja projekta Zdravi grad Sandnes Hansa Ivara, predstavnici iz Hrvatske boravili su po tjedan dana u Norveškoj, čime je zasigurno ostvaren velik poticaj uzajamnoj suradnji, razumijevanju i razvoju demokracije. U Norveškoj su boravili učenici, njihovi voditelji, najviši predstavnici gradskih i županijskih vlasti, Zdravih gradova, ravnatelji škola iz Labina, Metkovića, Slavonskog Broda, Varaždina, Vinkovaca, Splita, Slatine, Rijeke, Crikvenice i Poreča te predstavnici Hrvatske mreže zdravih gradova i Agencije za odgoj i obrazovanje. U Norveškoj su se neposredno upoznavali s lokalnim programima sudjelovanja djece i mladih u društvenom odlučivanju, i uvjereni se u postojanje velike društvene orijentacije odraslih i postojanje formalnih mehanizama (organi vlasti, uprave škole, policija, društveno pla-

niranje...) koji osiguravaju okrenutost potrebama djece i mladih. Mnogo je toga postalo poticajem za promišljanje o mogućoj primjeni u našim uvjetima (učenička vijeća, kulturni domovi, kampanje, gradska vijeća mladih, mini parlament...). Vjerujemo da su aktivnosti i odjeci Škole demokracije pridonijeli tome da se u nekim školama (Labin, Varaždin) i prije zakonskih rješenja formiraju učenička vijeća, kao tijela utjecaja učenika na organizaciju i funkcioniranje školske zajednice. Za njihov kvalitetan rad u sustavu potrebno je i kvalitetno osposobljavanje mladih. Neosporno je također da su pod utjecajem Škole demokracije i spoznaja iz norveške prakse i kod nas osnovana gradska vijeća mladih, kao oblik i način participacije mladih u odlučivanju lokalnih predstavničkih tijela. Prvo je osnovano u Metkoviću, pa u Labinu, Rijeci, Opatiji, Varaždinu, Vinkovcima..., a u pripremanju su i druge sredine. Iz Srednje škole Mate Blažine u Labinu podniet je Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, kao i Zavodu za školstvo Republike Hrvatske, prijedlog programa mini parlamenta za čije oživljavanje do sada nije ostvarena nadležna podrška, iako se radi o dobrom neposrednom obliku učenja mladih za korištenje političkog sustava.

Daljnja organizacija sadržaja i ciljeva koje je u svom desetogodišnjem radu nastojala ostvariti Škola demokracije odvijat će se na temelju 2006. godine potpisanog Sporazuma između Zdravog grada Sandnesa i Hrvatske mreže zdravih gradova te Zdravog grada Sandnesa i projekta Labin – zdravi grad, na vrijednosnoj usmjerenosti razvijanja unapređivanja demokracije po školama i lokalnim zajednicama Republike Hrvatske.

Eni Modrušan, dipl. iur.
koordinatorka projekta
Labin – zdravi grad

